

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Predsednik Državnega zbora

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

EVA: 2015-2611-0057
Številka: 00711-8/2015/6
Datum: 23. 9. 2015

Prejeto: 25-09-2015	
Šifra: 541-01/15-20/1	
Povezava:	
EPA: 763-VII	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

Vlada Republike Slovenije je na 72. dopisni seji dne 23. 9. 2015 določila besedilo:

- Predloga zakona o spremembah Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih
- nujni postopek,

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem na podlagi 143. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13).

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države. Sprejem zakona je vezan na izvršitev državnih proračunov za leti 2016 in 2017. S predlagano spremembo upoštevamo Ukrepe za nadaljnjo javnofinančno konsolidacijo, ki med drugim določajo, da bodo na področju transferov posameznikom in gospodinjstvom sprejeti ukrepi, ki bodo ob upoštevanju cilja doseganja srednjeročnega strukturnega salda (podaljševanje veljavnosti posameznih varčevalnih ukrepov), zagotavljali ustrezni socialno ekonomski položaj posameznikov in spodbudili domačo potrošnjo.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12 in 10/14) in 235. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) določila, da bodo kot njeni predstavniki pri delu Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- dr. Anja Kopač-Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Martina Vuk, državna sekretarka, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Peter Pogačar, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- mag. Ružica Boškić, generalna direktorica Direktorata za družino, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Mag. Darko Krašovec
generalni sekretar

Priloga: 1

PREDLOG
EVA 2015-2611-0057
NUJNI POSTOPEK

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O STARŠEVSKEM VARSTVU IN DRUŽINSKIH PREJEMKIH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Pravice do starševskega varstva in družinskih prejemkov ureja Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14; v nadaljnjem besedilu: ZSDP-1).

Poleg ZSDP-1 urejata pravice še Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14 in 24/15 – odl. US) in Zakon o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva (Uradni list RS, št. 63/13 in 95/14), in sicer sta nekatere pravice omejila do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda. Poudarjamo, da veljavni zakon ureja pravice do starševskega varstva in družinskih prejemkov na zavidljivi ravni gledano primerjalno z drugimi državami Evropske unije.

Z varčevalnimi ukrepi se je omejilo materinsko, očetovsko in starševsko nadomestilo na 2-kratnik povprečne plače in znižala višina očetovskega in starševskega nadomestila na 90 % osnove. Dodatek za veliko družino in pomoč ob rojstvu otroka sta omejena na materialni položaj družine, in sicer sta vezana na cenzus 64 % povprečne neto mesečne plače na osebo.

Zaradi javnofinančnega položaja države je potrebno veljavnost ukrepov podaljšati.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

S predlagano spremembo zasledujemo Ukrepe za nadaljnjo javnofinančno konsolidacijo, ki med drugim določajo, da bodo na področju transferov posameznikom in gospodinjstvom sprejeti ukrepi, ki bodo ob upoštevanju cilja doseganja srednjeročnega strukturnega salda (podaljševanje veljavnosti posameznih varčevalnih ukrepov), zagotavljali ustrezni socialno ekonomski položaj posameznikov in spodbudili domačo potrošnjo. Poglavitna rešitev je podaljšanje varčevalnih ukrepov na področju starševskega varstva in družinskih prejemkov.

V predlagani spremembi zakona pa je tudi redakcijski popravek 36. člena, kar bo olajšalo uporabnikom razumevanje zakona in uveljavljanje pravic.

Temeljno načelo predlaganega zakona je javnofinančna vzdržnost. Z izboljšanim zapisom člena se zasleduje načelo razumljivosti predpisov.

Nadzor in spremljanje stanja

Nadzor in spremljanje stanja na področju starševskega varstva in družinskih prejemkov zajema izvajanje neodvisnih raziskav in analiz ter oblikovanje poročil in priporočil na podlagi zbranih rezultatov. V največji meri to nalogo izvaja Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo – Otroška opazovalnica, deloma pa jo izvajajo kar državni organi, pristojni za oblikovanje politik na teh področjih, ki izvajajo različne analize in raziskave zaradi svojih potreb (torej zaradi oblikovanja politik).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Sprejem predlaganega zakona bo pomenil 24 milijonov evrov manj odhodkov za državni proračun na letni ravni zaradi podaljšanja začasnega ukrepa znižanja nadomestil za očetovski in starševski dopust in omejitve najvišjega izplačila nadomestil, 1,5 milijona evrov zaradi podaljšanja začasnega ukrepa za pomoč ob rojstvu otroka ter 2 milijona evrov zaradi podaljšanja začasnega ukrepa pri dodatku za veliko družino. Skupno to pomeni 27,5 milijona evrov zmanjšanih odhodkov državnega proračuna letno.

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Mednarodna primerjava

Avstrija

Materinski dopust

Materinski dopust je obvezen, mati ga mora izrabiti osem tednov pred in osem tednov po porodu. Nadomestilo v tem času je 100 % povprečje plač v zadnjih treh mesecih zaposlitve pred nastopom starševskega dopusta, brez zgornje omejitve.

Očetovski dopust

Očetovski dopust ni zakonsko določen. V javnem sektorju imajo očetje en mesec neplačanega dopusta. Postopno se bo uvedel en mesec očetovskega dopusta za vse.

Starševski dopust

Višina nadomestila je odvisna od števila mesecev izplačevanja, lahko je fiksni znesek nadomestila (krajše obdobje izplačevanja – višji znesek) ali 80 % zadnje neto plače.

Francija

Materinski dopust

Mati je upravičena do 16 tednov materinskega dopusta. Nastop materinskega dopusta je vsaj tri tedne pred predvidenim datumom poroda. Dva tedna dopusta lahko izrabi pred ali po rojstvu. V določenih primerih (rojstvo dvojčkov, nedonošenčka...) se materinski dopust podaljša. Nadomestilo znaša 100 % plače z zgornjo omejitvijo za zasebni sektor, v javnem sektorju ni zgornje omejitve.

Očetovski dopust

Oče je upravičen do 11 delovnih dni očetovskega dopusta, ki ga mora izrabiti do šestega meseca otrokove starosti. Nadomestilo je enako nadomestilu za materinski dopust.

Starševski dopust

Starša sta upravičena do starševskega dopusta do tretjega leta otrokove starosti. Nadomestilo ni vezano na višino plače in znaša 566,01 evrov mesečno. Za družine z enim otrokom se izplačuje šest mesecev po izteku materinskega dopusta, v ostalih družinah do tretjega leta starosti otroka. Če eden od staršev dela s krajšim delovnim časom, se nadomestilo zniža. Družine z več kot tremi otroki se lahko odločijo za nadomestilo v višini 801,39 evrov mesečno, če eden od staršev zapusti trg dela, vendar samo za obdobje enega leta.

Nemčija

Materinski dopust

Mati je upravičena do 14 tednov materinskega dopusta, šest tednov pred porodom in osem tednov po porodu. Osem tednov po porodu je obveznih. Nadomestilo znaša 100 % plačo brez zgornje omejitve.

Očetovski dopust

Očetovski dopust ni urejen.

Starševski dopust

Starševski dopust traja do tretjega leta otrokove starosti in je upravičenost družine. Nadomestilo se zagotavlja za 12+2 meseca in znaša 67 % povprečne plače zadnjih 12 mesecev pred rojstvom otroka z zgornjo omejitvijo. Določeno je tudi najnižje izplačilo.

Sprejem zakona ne bo imel vpliva na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravom Evropske unije.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejem zakona bo imel posledice za socialno področje, in sicer na pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov ter družinska razmerja. Predlog zakona zaradi težkega javnofinančnega položaja države podaljšuje začasno omejitev pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo in do družinskih prejemkov.

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Javnost v pripravo zakona ni bila vključena, ker je namen zakona zgolj podaljšanje ukrepov za

zagotavljanje javnofinančne stabilnosti države.

8. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Pri delu Državnega zbora in delovnih teles bodo sodelovali naslednji predstavniki predlagatelja:

dr. Anja Kopač-Mrak, ministrica

Martina Vuk, državna sekretarka

Peter Pogačar, državni sekretar

mag. Ružica Boškič, generalna direktorica Direktorata za družino

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14) se naslov 36. člena spremeni tako, da se glasi: »(način izrabe prenesenega starševskega dopusta)«.

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Starša, ki sta izrabo dela starševskega dopusta v polni odsotnosti z dela prenesla v skladu z osmim odstavkom 29. člena tega zakona, lahko ta del izrabita v strnjenem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela, največ dvakrat letno v trajanju po najmanj 15 koledarskih dni ali manj kot 15 koledarskih dni, če sta jih prenesla manj.«.

Prehodne in končna določba

2. člen

(1) Ne glede na določbo prvega odstavka 46. člena zakona izplačilo nadomestila za polno odsotnost z dela ne more biti višje od dvakratnika vrednosti povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji z uskladitvami iz 2. člena Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 114/06, 59/07 – ZŠtip, 10/08 – ZVarDod, 71/08, 98/09 – ZIUZGK, 62/10 – ZUPJS, 85/10, 94/10 – ZIU, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 96/12 – ZPIZ-2).

(2) Ne glede na določbo prvega odstavka 47. člena zakona znaša nadomestilo, razen materinskega nadomestila, za polno odsotnost z dela 90 % osnove. Nadomestilo znaša 100 % osnove, kadar osnova ne presega minimalne plače.

(3) Ne glede na določbo prvega in drugega odstavka 69. člena zakona ima pravico do pomoči ob rojstvu otroka mati ali oče, druga oseba ali posvojitelj, če te pravice ni uveljavil eden od staršev otroka, s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki dejansko živi v Republiki Sloveniji in povprečni mesečni dohodek na osebo ne presega 64 % neto povprečne plače skladno z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki se uporabljajo za odločanje o pravici do otroškega dodatka. Za potrebe tega člena centri za socialno delo iz centralne zbirke podatkov iz 49. člena zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, obdelujejo osebne podatke, ki jih potrebujejo pri odločanju o pravici po tem členu.

(4) Ne glede na določbo prvega odstavka 78. člena zakona ima pravico do dodatka za veliko družino eden od staršev, če imajo eden od staršev in otroci skupno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in dejansko živijo v Republiki Sloveniji in povprečni mesečni dohodek na osebo ne presega 64 % neto povprečne plače skladno z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki se uporabljajo za odločanje o pravici do otroškega dodatka. Za potrebe tega člena centri za socialno delo iz centralne zbirke podatkov iz 49. člena zakona, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, obdelujejo osebne podatke, ki jih potrebujejo pri odločanju o pravici po tem členu.

(5) Določbe prvega, drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena veljajo do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke.

(6) Gospodarsko rast in rast stopnje delovne aktivnosti v skladu s prejšnjim odstavkom ugotovi Statistični urad Republike Slovenije. Sklep o ugotovitvi, da je gospodarska rast presegla 2,5 % bruto domačega proizvoda in da je rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let presegla 1,3 odstotne točke, Vlada Republike Slovenije objavi v Uradnem listu Republike Slovenije do 30. septembra leta, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 odstotne točke.

3. člen

Postopki za uveljavljanje pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo in pravice do družinskih prejemkov, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14).

4. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2016.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Gre za redakcijski popravek, ker olajša uporabnikom razumevanje in uveljavljanje pravice.

K 2. členu

Gre za **podaljšanje začasnega ukrepa znižanega izplačila očetovskega in starševskega nadomestila na 90 % osnove, razen za vlagatelje, katerih osnova znaša manj od minimalne plače.** Nadalje gre za **podaljšanje začasnega ukrepa pri pomoči ob rojstvu otroka in dodatku za veliko družino, in sicer se upošteva materialni položaj družine. Predlagani ukrepi sočasne narave, zato je to potrebno natančno opredeliti v prehodni določbi. Podaljšanje ukrepov je vezano na leto, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 % bruto domačega proizvoda in hkrati rast stopnje delovne aktivnosti v starostni skupini od 20 do 64 let preseže 1,3 o.t..** Gospodarsko rast in rast stopnje delovne aktivnosti ugotovi Statistični urad Republike Slovenije.

K 3. členu

V postopkih za uveljavljanje posameznih pravic, ki so jih začeli upravičenci po določbah Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih pred uveljavitvijo tega zakona, se te pravice priznajo tem upravičencem v skladu z določbami navedenega zakona.

K 4. členu

Ker se določbe Zakona za uravnoteženje javnih financ in Zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva prenehajo uporabljati 31. 12. 2015, je potrebno, da se ta zakon začne uporabljati 1. 1. 2016.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

36. člen

(način izrabe prenesenega dopusta za nego in varstvo otroka)

(1) Starša, ki sta izrabo dela starševskega dopusta prenesla v skladu z osmim odstavkom 29. člena tega zakona, lahko ta del izrabita v strnjenem nizu v obliki polne ali delne odsotnosti z dela, največ dvakrat letno v trajanju po najmanj 15 koledarskih dni.

(2) Starša morata o izrabi prenesenega starševskega dopusta obvestiti pristojni center najpozneje 15 dni po nastopu dopusta.

(3) Evidenco o izrabi prenesenega starševskega dopusta vodi center.